

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, június 15

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfische-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hírdetés köv. irodája. Goldberger A. hírdetéseket író irodája Budapeston Serviterstr. 3. sz.

Ügyleti cikkeik

gármond sora után 25 krajczár ártandó.

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékra postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Fél évre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főfőrt 12-ik szám.

Hírlapok nem adóznak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

NE CSINÁLJANAK OLYAN NAGY DOLGOT BELŐLE!

(T.) Ha Edelsheim Gyulay főhadparancsnok egy kesernyös levelet nem ír a „Bud. Correspondenz”-nek, melyben elmondja, hogy a magyar honvédelmi miniszter átiratot intézett a hadügyminiszteriumhoz, kifejtve, hogy Magyarországon igen rossz vért szült, hogy a polgársággal szemben elkövetett brutalitásokért a katonák gyenge fenytetésben részesülnek; mire a hadügyminiszterium kimutatta, hogy a polgárságon sérelmet elkövető katonák mindig szigorúbban büntetettek, mint a katonákat bántalmazó polgárok, — tehát mondom, ha Gyulay a sajtóperek tárgyában fel nem szólal, soha se tudta volna meg a közönség, hogy ime a Tiszza miniszterium, mely az ellenzékiek előtt abban a hírből áll, hogy a polgárságot a katonaságnak kiadja, — még is csak megteszi az ő kötelességét minden oldalra, nem csak lefelé, de fölfelé is és ha a kormány nem henzeg vele, teszi azt azért, mert az ellenzéki sajtótól tanul szerénységet, s kötelesség-érzetének megnyugtatására nem találja szükségesnek, hogy a mit az ország vagy közönség érdekében tesz, dobra üsse.

Es hány száz, hány ezer ilyen eset merül föl, hol a kormány hatásköréhez mért minden lépést és intézkedést megtesz ott, a hol kívánatik, de mert nem viszi piacra ellenzéki szokás szerint, hát gyakran oly eseteknél vádoltatik a legdurvább hanyagsági rágalomokkal, a mely eseteknél talán a legnagyobb erélyvel gyakorolta befolyását.

Emlékszem rá, hogy mikor Belgrádban az osztrák-magyar konzult megdobált és lövöldöztek a hajóra, melyre beszállt, mily irgalmatlan lármát csapott az ellenzék (persze hogy Tiszát szidta), a miért hogy rögtön háborút nem indítottunk szerbia ellen, (noha a szükséges diplomáciai elégtételt megkaptuk), hanem Angliáról meg Franciaországról beszélgettek, hogy majd megmutatta volna az, így meg amugy. — Es történt ugyan, hogy egy francia (agy angol) konzult, (már nem emlékszem hol) még jobban megsértettek, mert menekülni volt kénytelen, (túlán Görögországban) s bizony a szokásos diplomáciai elégtétellel az illető nagy hatalom meglegedett detto. Hanem ebből már nem csináltak lármát.

De így vagyunk mi mindennel. A mi ellenzéki sajtónk oly valami retentő nagy pontumnak képzeli magát, hogy a mint újdonságainak hasábjai közt valami jószág gyerek (ki tanulás helyett képviselőségre aspirál) egyet nyikkan és a kormány a jószág gyerek és a leendő szélbali képviselő megnyugtatóra vagy ambíciójának hízogására sippal-dobbal és pedig azonnal nem külföli: miszerint van szerencséje jelenlétére az érettségi vizsgán tanári kegyelemből keresztül szurkolt és tanári egyetemben három hónapig látogatásokat tett leendő szélbali pártvezérnek, hogy ez ügyben mulasztatlan kátolelőségének tartotta megszigorott vizsgálatok megindítását? — hát meg neki a ripók a kormánynak egyszerre, mint a darázs, a csinál a miniszterek orra alatt oly bugolást, hogy azok végre meg prüsszentek is, mikor aztán a csirájában búján formálódó nagyság kiül a lap homlokára, s egész basai göggel várja az elragadtatott oh néptől a hálafelelő. — Es a telegrammok érkeznek a józanválasztóktól, kiknek politikai belátásától és skandallumokon épülő hazafias felfogásától várja a szélbali a haza megmentését.

A kormány pedig el van átkozva! Legyen azonban nyugodt minden rendű és rangú polgára az államnak, hogy a kormány, hazafiai kötelességeinek teljesítését illetőleg sem szélbali ifjak, sem szélbali öreg gyerekek figyelmeztetésére nem szorult, s hogy mindazon támadásokat illetőleg, melyek a szélbali és habarék által a kormány nyakába zúdítottak azért, mert bizonyos ügyekben talán nem érvényesítette befolyását úgy a mint kellett volna? — hát ott vannak a miniszte-

ri levéltárak, azok beszélhetnének és bizonyíthatnának eleget, ha a kormány is úgy akarná venni az ő mellét azért, a mit elkövetett, mint az ellenzék azért, a mit elkövetkezett.

Edelsheim Gyulay báró tábornokot pedig csak arra vagyunk bátrak figyelmeztetni: hogy alkotmányos országban élünk, a hol rendesen úgy szokott lenni, hogy: „Quod licet bovi, non licet Jovi.” — Ha az okosság hírében álló egyén valami bolondot tesz, azon megbotránkozik a világ, de ha az okosság hírében éppen nem álló egyének végzik napi munkájukat? — azon megittódni nem lehet.

Ha a szélbali sajtó fuj, köpköd, kapálódzik, rug, vág és kering? — hát, kérem, annak olyan a pegazusa és nem veszi tőle komolyan egy valódi intelligens ember sem, de ha ezt a rugdolódzást a közös ármádia követné el? már arra aztán furcsa szemmel tekintene egész Európa.

Ismerni kell, kérem, az embereket, és aztán tisztába jöhet magával mindjárt mindenki, s ha a közös hadsereg vezérkara is fontolóra veszi a dolgot, hát azt fogja tapasztalni, hogy a szélbali sajtó, (annak is csak az éretlen része) annál jobban fog pöffeszkedni, minél jobban foglalkoznak vele, s minden reá vesztegetett szóváltással csak elbizakodottságát nevelik. De valóban csodáljuk is, hogy a hadsereg vezérkara annyira a mennyire, de méltóságáról mégis csak megfélemedkezett akkor, mikor azt a Rüstov féle revancheot kigondolta. — Nem kell megsérteni a polgárságot egy-két szeleburdi emberért, s bizony a polgárság sem fogja a hadsereget Rüstov urak miatt gyűlölni.

A jövő évi költségvetés összeállítására, a honvédelmi miniszteriumban javában folynak már a munkálatok, s valamint a többi miniszteriumból, úgy innen is bekerült a költségvetés a jövő hó közepén a pénzügyminiszteriumba, mely, ha azok átvizsgálásával elkészül, — mint az „Orsz. Ért.” írja. — augusztus havában a minisztertanács által tárgyalatván, az állam költségvetés valószínűleg már október havában a képviselőház elé tejesztetik.

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZGALMAK.

Választási határnapok iránt a legújabb következő megállapodások jegyezhetők föl:

Június 24. Abaujmegye, Árva megye, Gömör megye, Hont megye, N. Váradi, Sepsiszentgyörgy, Vas megye, Zala megye.

Június 25. Biharmegye, Brassó megye, Fiume, Gyöngyös, Kassa, Krassó-Szörény megye, Szarvas.

Június 26. Esztergom megye, Esztergom város, Makó.

Június 27. Békés városa, Győr városa, Halas, Temes megye, Torontál megye, Trencsén megye.

Június 28. Győr megye, Hódmezővásárhely, Sáros megye, Szabadka.

Június 29. Abrudbánya, Maros-Torda megye.

Június 30. Bereg megye, Debrecen, Kiskun-Félegyháza, Szatmár megye.

Július 2. Pápa, Szilágymegye.

Bánffy Béla br. holnap (Jún 15-én) tartja beszámoló beszédét Gyuluban.

Deés, 1881. jún. 12.

Már délelőtt 10 órakor rendkívüli mozgalom élénkíté a főtéren, melynek több épületéből lengette a szél a nemzeti színtű lobogókat, melyeken kövér betűkkel „Éljen gr. Teleki Domokos” felirat díszlett. Nemsokára elindult a lovas bandérium Kolozsvárra, hogy innen hozzánk ki söréjk képviselőjelöltünket, ki négylovas diszhintón, melynek bakján fényes öltözött huszár ül, robogott a város végén levő hidhoz, utána számtalan kocsis választókkal és feliratos zászlókkal. A felhívó menet a zenészek nyitották meg, hangzattalva a föllekesítő „Rákóczi-induló.” A hidhoz érve, számos választó fogadta a kocsisort. Majd úgy a gróf, mint a többi polgár le szállván, Kozma Döme zárdafőnök szónoki meleg és lelkes beszéddel üdvözölte gr. Telekyt a város nevében. Innen a menet gyorsan vonult be a vá-

ros házához, melynek nagy tanácskozási terme megtelt ünnepes öltözött választókkal, kik dörögő éljenzéssel fogadták a gróft, a minthogy hasonló éljenzéssel kísértették ideig. A csend helyreálltával Kovács Samu ref. lelkész, mint a végrehajtó bizottság elnöke az ülést megnyitja, üdvözölve a megjelenteket és ezek között első sorban a képviselőjelöltet, felkérve őt programmbeszéde elmondására. Zajos éljenzések között áll fel a gróf és mondja el programját, melyek általános, többször nyilvánuló helyesléssel szokatott meg és annak végén a harsány éljenzés alig akart megszűnni. A gróf kormánypártinak valja magát és felsorolta a jövő törvényhozás több sürgős teendőit, különösen súlyt fektetve az ipartörvény revíziójára.

Elnök kijelenti, miszerint gr. Teleki Domokos a dési választó kerület követelőitje, mely enuncziáció hatalmas éljenzést provokált, mi közben a kijelölt ülést véget ért.

Déli 2 órakor az „Angol”-hoz czimzett szálló nagy termében képviselőjelöltünk tiszteletére igen látogatott díszbe volt, melynek az 5 óra is alig tudott véget vetni. Persze pohárköszöntő volt en abundance. Az első a királyra és felséges családja magára a képviselőre, mondotta el, az felálva hallgatott végig. Kovács S. mint a végrehajtó bizottság elnöke a gr. képviselőjelölthez emelte pohárát, példáját követtek Medgyesi Lajos a veterán költő, a gvardian (egészséges humorral, dísz székelnek nevezvén ki Telekyt, Szabó Ferenc, Dessewffy Mihály, gr. Bethlen Aurél, Teleky gr. b. Bánffy Dezső főispán, mi a távollevőnek rögtön meg is sürgönyözött, Hatfaludy József, br. Bánffy Dezsőné, mint a nők mintaképére és gr. Bethlen Aurél, utóbbi a sajtóra, Szabó Ferenc Havas Gyulára a sajtó munkására, gr. Bethlen Aurél a megyeközönségének egyetértésére, mely toast nemcsak, mint a többi egyhangú éljenzéssel, de zajos tapsal is fogadtatott. Havas Gyula azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy gr. Teleky, mint törvényhozó a br. Bánffy Dezső által a közg. enquetten elfoglalt álláspontra fog helyezkedni a közg. reform kérdésében. Ürit poharat a végrehajtó bizottságra. Tüzes Karácson Hatfaludy J. szolgabíró, de ki tudná elősorolni azon számos köszöntőt, mely mind termékenyebbé vált. Poharat emeltek: Székely József mérnök, Várjon Lajos kir. főmérnök, Miskolczy Lajos, Gyárfás Ferenc stb. és eltekített a törvényszék elnökét, a kir. ügyészt, a jelen levő törvényszéki bírákat, Rippel V. Lajost, gr. Kornis Viktort, Szarvadi Pál kir. tanácsos alispánt, br. Keményt, Kászonyi Sándort, Tüzes Karácson, Dessewffy Mihályt stb. stb. Nem egyszer állt fel egy szónok és kezecintottak egynek az egészségére a kifejlődött rózsás kedélyhangulatban.

A nap ünneplését egy korcsolyázó egyület által tartott táncmulatság zárta be, melynek befejezése bizony átsiklott a „holnap”-ra.

Gyulafejevárvár, 1881. jún. 13.

Itt jelen pillanatban csak Lukács Béla jelöltségéről van szó. Folyó hó 11-én érkezett meg vasutón. Az állomásnál a városi hatóság és a polgárság díszes küldöttsége fogadta, az üdvözlő beszéd után a püspök ő. excellenciája kocsiján vitetett be a városba, hol új meglepetés várt rá. A tüzoltók ünnepélyes beszéddel fogadták, szállításán 12 hajadon virágcsokrokkal halmozta el. Este nagy fátylamennel tiszteltetett meg, különösen azért, hogy a szélsőbali mozgalmakra kellő felelet adassék.

12-én tartá a volt képviselő beszámoló beszédét az összes polgárság színe-jára előtt. Beszéde két órán át az országgyűlés működése, a megalkotott törvények és a helyzet feletti kritika volt. Különösen közgazdasági és pénzügyi témák körül mozgott, ünneplően kijelenté, hogy nem csatlakozik egy párthoz sem, azaz a léte, az két pártba, vagyis a kormánypártba és a függetlenségbe be nem lép. Minthogy pedig harmadik politikai párt jelenben nincs és az úgynevezett mérsékelt ellenzéki párt feloszlott, ennélfogva párton kívüli állást foglal el s a mennyiben a bizalom megtisztelt, mint ilyen kíván fellépni. Kijelenti, hogy tényének főurója az, hogy minán a függetlenségi párt nagy aktiót fejt ki, neki, ki az 1867-iki kiegyezési alapon áll, minden erővel azon kell lenni, nehogy a szélső párt megerősödjék. Sokszorosan megjelölt beszéde után Barcs Ferenc kanonok az előleges értekezlet nevében forrón megköszönte működését és a választók nevében s éljének között a képviselőjelöltségnek elfogadására felkérte. Mit is elfogadván, mint jelenben egyedül vá-

városi jelölt, folyó hó 30-án tartandó választáson legbiztosabban megválasztatik.

A sokat hirdetett függetlenségi mozgalomnak e szerint híre-hamva sincs. Egyedül lehetősé az, hogy az oláhság alsóbb osztályaiban kaphat egy pár szavazatot a függetlenségi párt jelölthe, természetesen áldozatok árán. Azért természetesen, mert tekintve, hogy az irányadó körök, úgy a kormánypárt budapesti központi végrehajtó bizottsága, valamint a helyiek nem állítván fel jelöltet, az eszem-iszomnak eleje vétezt, a mi a Bachus oltáron előszeretettel áldozoknak semmi szín alatt sem lehet inyére.

A szabadelvű párt központi bizottsága többször sűrűnnyel jelenté ki, hogy Lukács Béla ellen nem kell ellenjelöltet felállítani. A városban az elért egyetértés felett általános öröm uralkodik. Az ünnepléséget emel még a helyi önkényes tűzoltóegyletnek ezen alkalom beszámításával rendezett majális, hol szintén a képviselőjelölt ur a legnagyobb óvációkban részesült.

Tihamér.

Déva, 1881. június 13.

A dévai szabadelvű választókerület mai napon tartotta nagy gyűlését, melynek célja volt, hogy Horváth-Toldy gróf és Szathmáry György között válasszon és ejtse meg a jelölést a szerint, a mint egyik vagy másik mellett a többség mutatkozik. Tömegtelen sok nép gyűlt össze faluról. A Szathmáry hívei zászlók alatt vonultak be a városba. Délután 3 órára a kaszinó termébe volt híva a gyűlés, de a nép már 9 órakor gyűlni kezdett és némelyik 2 óráig már jól ellátta az apja fiát. Három óra felé már roppant tömeg tolongott a piacon. Persze, terebe gyűléstől szó sem lehetett; a Balatont palatka szorítani nem lehet. A nép tehát a piacon ujjongott.

Volt kortekedés! Szathmáry nem volt jelen választói között s csak az iránta való nagy szeretetből magyarázható ki, hogy népe el nem oszlott az ellenpártba, t. i. a Horváth-Toldy grófba, ki választói között emelte kalapját és biztatta az atyafiakat, kiknek még eicere gyanánt is szolgált a gyűléshely felé, hol a lehető leghigabb politika folyt. Mikor az emberek már készen voltak: a kaszinó feljárójánál felállott br. Nopcsa Elek elnök és a piacféte fordulva, megkezdte volna a gyűlést, de az iszonyuan bugó zene és még iszonyubban bugó nép miatt nem lehetett. A két párt ugyan lehetőleg csoportosult, de komolyan határozni ilyen tumultussal nem kivihető. A többség azonban mégis jól látszott, mert a nagy rendetlenség mellett is, mely a Szathmáry táborában jó vezetők hiányában uralkodott, jól látható volt, hogy Szathmárynak tetemesen túlnyomó pártja van, bár az ellenzéki párt emberei is (a mult levelemben érintett politikából) mind a Horváth-Toldy emberei közé állottak, mivel a piacon minden emberek helye van. Végre is bár Nopcsa igen tapintatosan a rendetlen és összegomolyodott népgyűlést feloszlatta, mivel ilyen módon a többség hivatalos megállapítása igen nehéz. Így tehát utólagja is egyéb eredmény el nem érhető mint annyi, hogy megyénk lelkes alispánját, ki Horváth-Toldyt személyes jelenlétével támogatta, egy párszor a nép közül néhány vállalkozóbb felemelte, ez által jutalmazva azt az alig érhető önzetlenséget, melylyel a kormánypártban a gyengébben álló gróftól egész erővel támogatja akkor, mikor éppen saját édes testvére (Barcsai Béla) jelölt az ellenzéken. Persze a dolog nyilvánvaló lett, hogy Szathmáry pártja tetemesen erősebb, minél fogva a megszorított Horváth-Toldy pártja lement gyűlés után a vasúthoz, nem azért, hogy elbujdoskék a vonaton, hanem azért, hogy alapisák meg a Horváth-Toldy-pártot, s így ijesszék meg Szathmáryt. Megszámtalt tehát a párt, előre megejtetvén a kereszteset.

Végre is komolyan szólva: a dolog úgy áll, hogy pártunk győzedelmét egyedül csak Szathmáryval remélhetni, mivel azok közül, kik most Horváthot tovább biztatják, lesznek igen sokan, kik majd az ellenzékre fognak szavazni. Éljen Szathmáry!

Polgár.

Kassán a választási június hó 25-én fog megejtetni. A szabadelvű-párt jelölje gr. Péchy Manó megválasztására bizonyos. Az abauj-megyei választások határnapja f. hó 24-ére tűzött ki. Jelöltek: a kassai járásban Bárczay Ödön (szabadelvű); a garbóci bogdani kerületben Rakovszky György (szabadelvű); a szépi kerületben Diósy szolgabíró (szabadelvű); a szikszói járásban Péchy Tamás. Ez utóbbi megválasztása mindenesetre bevégzett tény.

Tatán. A választási mozgalmak határozott irányt vettek a kerületben. Perczel László volt képviselő a kerület eddigi bizalmát megtöszölvén, a jelöltséget elfogadni nem volt hajlandó, a szabadelvű párt jelöltjévé Rostaházy Kálmán, kiálthatott ki, ki a meghívásra megjelenván, nagy tetszéssel fogadott kitűnő beszédét általános éljenzés követte.

Nagykárolyban — a szabadelvű párt Kende Kanutot jelölte ki, ki is küldöttség által meghíva lelkes tetszés közt mondta el programbeszédét. — A párt biztosra reméli megválasztatását.

Duna-földváron a kerület volt képviselője Szathmáry Ödön nagy tetszéssel fogadott beszámolója után a választók újból följajlottak a jelöltséget. Szeniczey meglehetően mondott köszönetet s a jelöltséget elfogadta.

A váci kerület volt képviselője ifj. Ráday Gedeon gr. nagy tetszéssel fogadott beszédje után a választók nevében Markovics kanonok üdvözölte, kifejezve reményét, hogy Ráday újra a kerület képviselője leend.

A szamosújvári kerületben Gajdó Ferencet kiáltozta ki jelöltül, a szabadelvű párt.

Komárom volt képviselője Pulay Kornél nagy tetszéssel fogadott beszámoló beszéde után egyhangúlag kiküldött jelöltnek. Komárom megye nagygimnáziumi kerületében Pázmándy Lajos a szabadelvű párt jelöltje. Győr megye peeri kerületében a szabadelvű párt jelöltje dr. Ziskay Antal.

BELFÖLD

Parajd, 1881. jún. 9.

Folyó évi március havában közreadott, az itteni viszonyokra vonatkozó közleményben azon reményemet fejeztem ki, hogy az Udvarhelymegyei alispán egyetértéséről várható az itteni rend és vagyonbiztonság megrendülésének orvoslása, azonban e remény nem ment teljes valóslásba. A közlemény után történt ugyan intézkedés a további rablások megállítására, s mennyiben egy pár hétig éjjeli órák lettek ki- rendelve, csak hogy ezeknek egyelőre volt 12 létszáma lassanként leolvadt és egyre s ennek is szolgáltatást ellenőrizte ő maga. De az iránt, hogy az elkövetett sok rablás tettesei után nyomozás történt volna, az csak pium desiderium maradt, s ebből kifolyólag a károsultak is csak a szenvedett károkkal.

Hát bizony nem minden megyének van gr. Rádaija, pedig e vidéken is elérné, sőt óhajtható volna egy Rádai! Ugyanis a tegnapi éjjel elkövetett vakmerő bolt-feltörés és sikerült rablás, és egy más boltnál előbb megkísérlett, de nem sikerült feltörés, mindamellet, hogy a közvetlen szomszéd szobákban mindkét boltnál a tulajdonosok aludtak, ismét a legnagyobb izgalomnak lettek okai Parajdon. Gyanura a károsított kereskedő által gyenge gyertya-világánál felismertnek hitt tettes le lett ugyan a korondi csendőrszázak vezetője által tartóztatva, de most már nagyon óhajtható egy az eddigieknél erő- lyesebb és behatóbb nyomozás és vizsgálat. Vederemo!

Pártmozgalmainkat illetőleg tudatom, hogy volt szabadelvűpárti képviselőnk Tibád Antal folyó hó 11-én fogja beszámolóját tartani Udvarhely városában, 12-én pedig hozzánk jöendő, s illő elfogadására a sövidéki szabadelvű választók megtették készleteiket és tömörüléseiket arra, hogy volt derék képviselőjünknek oldalolhasák: „Ne menj el, maradj itt.”

Sövidéki.

Tisza László

beszámoló- és programbeszéde.

(Tartotta Tordán jún. 12-én.)

Kedves barátim! Tisztelt választók! Köszönöm, hogy szíves megjelenésükkél lehetővé tették kedves kötelességem szerint számolni arról, miként sáfárokdtam az alig mult országgyűlés alatt megtisztelt bizalmukkal. Mielőtt fogadják legelőször is őszinte hazafias halam nyilatkozatát. Nyugodt lelkiismerettel, felelőtlenül és azon öntudattal állok önök előtt, hogy időkaim mindig tiszták, s eljárásaim mindannyiszor komolyan megfontolt meggyőződés eredményei voltak. Elmondhatom: itt állók, így eselekedtem, mert máskép nem eselekedhettem. Itéljenek önök.

Miután azonban tudom, hogy az itteni mai eseményekre nem csak az e teremben oly szép számmal megjelent barátim, jóakaró szemei vannak függesztve, de hihetők lesik azt, mások

ellenséges indulattal és azon kéréssel fordulok a tisztelt gyűléshez méltóztatásának megengedni, hogy beszédemet olvassam, mert habár mindég kész vagyok férfiasan beállani a felelősi asztalra, mit valóban mondok nem akarok okot adni arra, hogy oly állításokat foghassanak rólam, melyek eszem ágában sem voltak.

E szűk beszámoló beszéd keretében parlamentünk pártjait tisztelesen jellemezni feladatunk nem lehet. Meg kell azonban jegyeznem, hogy habár tiszteletem is ezek egyikének szép ábrándjait, komoly hazafi feladatának nem tekinthetem az elérhetetlen szívárvány után szaladást — nem is említve azt, mily hazafiai bűnök tartom e párt, melyek tagja részéről oly csodás változásoknak mondhatnám, aranyhegyeknek igérését, melyeknek elérhetetlenségéről ők maguk is meg vannak győződve s oly rémképek talra festését, melyeket az események rég kinevettek.

Ez oly ámitás, melyben résztvennem lelkiismeretem soha sem engedte.

A jelen közjogi alapon álló tisztességes kormányképes elmozdítás létrejöttét, egészséges alkotmányos fejlődéstünk fontos postulatumának tartom ugyan, de nem csatlakozhatam azon párthoz sem, mely erre lehetett volna hivatva, de melyet — miután annak tagjai, ha kell abszolútusizmus, ha kell demagog forradalmi elveket hirdetnek — elvűrség helyett, kicsinyes sértett ambíció vagy személyes gyűlölet tart, úgy, a hogy össze. Ily pártnak gyökere a népben hála istennek nincs, jövője nem lehet, sőt létele és sem pár általam is tisztelt tagjaihoz, sem hazánkhoz nem méltó. Ha még felemlítem az úgy nevezett pártot kívül álló tagokat, kiknek működése, a parlamenten életben, természetesen fogják tisztelt választóim találni meggyőződéseiket különben is ismerve, hogy én csak azon párthoz tartozhattam, mely a czélt: hazánk boldogságát, alkotmányos függetlenségét soha sem tévesztve szem elől, működésében megváltatja az alkalmat és időt és eszközöket nem tiltolja a nehezségeket, nem fogadkoskodik, de nem is csügged s nem idelel, de az adott körülmények közt mindég az elérhető legjobbat küzd; a mely nem személyi ellen vagy mellett, de elvek körül csoportosul, melyet az ezekbeni egyetértés tart össze, s a melynek közből, ha vezérektől kimagaslának azok, kik a mindyájok által vallott elveknél legbízhatóbb képviselői az uralkodó bizalmat is bírják őket a párttagok minden személyes ambíció és érdek nélkül gyakran népszerűségük kockázatásával is kitartó bizalommal követik.

Mondanom sem kell t. választóim, hogy e párt a szabadelvű s jelenleg egyszerűs mind a kormánypárt. En ennek voltam, mert csak ennek lehettem hű és erőművészt képest tevékeny tagja, napjasmósa. Szintúgy az országos, valamint az elnökségem alatt álló véderbizottság, a közgazdasági bizottság és egy párszor a delegáció gyűléseiben is pártunk nézeteit képviseltem.

Mielőtt az országgyűlés tevékenységének részletezéséhez kezdenék, engedjék meg, hogy megemlékezzem azon 23 képviselőről, kiket jellemeink és legjelesebbjeink sorából az elmúlt országgyűlés alatt a halál elragadt. Lehetetlen névszerint is meg nem emlékeznem Wenkheim Béla báró, a lelkes magyar hazafiról, a pártlan áldozatkész főúrról; a magyar parlamenti élet veteránjáról: Zsedényi Edéről; a halálakör jöttéről b. Baldácsi Antaltól, Molnár György, Csengeri Antaltól, Márkus Istvántól, Gorove

Istvántól és megyénk tagjáról: báró Josika Gyuláról.

Engedjék meg uraim! hogy mint barát, és hazafi, úgy a meg — mint a meg — vezettek sirjára itt is tegyek egy szerény, de az őszinte hazafiai tisztelet és tájladalom által nyújtott koszorút.

Mint az országgyűlés folyamára befolyással bírt eseményt meg kell említenem, hogy annak folyamán b. Orczy Béla, Szapáry Gyula gr., Kemény Gábor báró és Ordódy Pál léptek, mint új miniszterek a kormányba.

Ugyancsak ezen országgyűlés alatt történt Rudolf főherceg trónörökösnek házassága Stefánia belga főherceggel, mely már annyitól, boldog emléktől József Nádorunk leányától a távolban is hű magyar nőit, örökölte nemzetünk s hazánk iránti szeretetét. É frigy áldott lesz, mert a nép millióinak legbuzgóbb óhájai veszik azt körül megóva minden lehetséges veszélytől.

Meg kell említenem a múlt országgyűlés korából, mint fontos eseményt, Szeged elpusztulását, mely phönixként emelkedik ki hullámsírából, s valószínűleg igen rövid idő alatt igazolja ő felségének a magyar királynak azon nyilatkozatát: Szegednek szebbnek kell lenni, mint valaha volt.

Ezek után érintenem kell a kivált az országgyűlés kezdetén oly sok kellemetlenséget és nehezséget okozott boszniai és hercegovinai megszállást.

Szóokott őszinteséggel ki kell jelentenem, hogy én a kormányt az erre szükséges áldozatok meghozatalában teljes meggyőződésből támogatam, mert szükségesnek véltem, hogy a tartományok ne csatlakozzanak az irányunkban akkor még nagyon ellenséges indulatú dicsélt államok valamelyikéhez, nevelve a hazánkra ezen oldalról hátrulható veszélyt; vagy ezek ne eszenek épen az orosz birodalomnak martalékul, mintán azokat, eléggé nem számható gyengeségénél fogva, a török birodalom megvédeni képes már nem lett volna.

Megszavaztam az erre szükséges költségeket, sőt bár fájó szívvel, a véráldozatot is, mert fontosnak tartottam hazánkra nézve azt, hogyha majd eljő ama alig elképzelhető megmérézés, a közép-európai műveltség, és az északi óriás nyers tömegek közt, a vívandó harc ne pusztítsa imádkozott hazánk síkjait, ne dűlja fel talvainkat és városainkat, ne öldösse le ártatlan nejeinket és gyermekeinket, hanem szent határainkon kívül, messze azoktól tanítsuk meg a betódulni akaró hódítókat, miszerint ma sem lehet véres fej nélkül elfeledni régi jelszavunkat: „Ne bántsd a magyart.”

Magára az országgyűlés törvényhozási működésére áttérve, a képviselőház tartatott 412 országos ülést, a beadott 208 interpellációra 22 kivételével felelt a kormány; 209 törvényjavaslat nyújtván be, azokból 195 szentesítve lett, a beadott 1411 kérvényből 8 maradt ellátatlannak; s a mint mindjárt ellátott ki vala megemlítenem a megjelölt országgyűlési képviselőválasztások közül csak 9 támogatott meg folyamodással, mi népünknek a választás körül bala-dását, erőtségét fényesen igazolja.

Tudom az alkotott összes törvények elősorolását nem követelik tőlem tisztelt választóim, azonban közülük ki kell emelnem néhányat, melyek mutatják, mily alaptalan azok állítása, kik a legközelebbi országgyűlés működését meddőnek nevezik, mert nemcsak mennyiségre, de bátran merem állítani, minőségre is oly törvényeket alkotott a legközelebbi múlt országgyűlés, a melyeknek részint közvetlen, részint köz-

zajok, hogy utóbbinak tudtára adja, rokona hollétét.

A kocsizörgés azonban az alvót is felébresztette, s midőn Gertrud vizsátért a szobába, Kitty felocsudva dörgölte szeméit, s visszaemlékezve az esti jelenetre, nehéz sohajjal kiáltott fel:

— Oh! Gertrud, mr. Bruceról álmodtam. Gondolta volna, hogy ily csunyaúl bánjon velem?

— Nem, felelt Gertrud, valóban nem tettem volna fel róla, de Kitty, én részemről nem álmodnék felőle, s nem is gondolnék többé reá. Pihenjünk le mindketten, s feledjük el őt.

— Oh! Gertrud, a kegyed esete egészen más, szolt Kitty gyermeketem. O szereti kegyedet, s kegyed mit sem törődik vele; de én — én — itt erőtt vett rajta fájdalma, s arcát vánkosába rejté.

Gertrud közeledett hozzá, kezét gyöngőden fejére tette a szegény lánynak, s befejezte helyette mondatát.

— De kegyednek oly érző szíve van Kitty, hogy Bruce ur helyét talált benne; de e sziv igen jó arra, hogy könnyelmű rosz embereknek zsákmanysául szolgáljon. Kegyednek nem szabad többé reá gondolni, ő nem érdemes arra.

— De nem tehetek róla, nem bírok erőtt venni magamon. Ép oly együgyű vagyok, miként ő mondotta.

— Oh! de hogy az, szolt Gertrud biztatólag, s ezt megis kell neki mutatnia.

Mi módon?

vetett jótékony hatását minél előbb mindnyáján meg fogjuk érezni.

A szegedi katastrofa, bármily szomorú volt is, egyfelől örömdetes az hazánkra nézve másfelől annyiban, a mennyiben az az által keltett részvét fényesen igazolta egész Európának, mondhatnám talán az egész világnak hazánk iránti őszinte, igaz, és áldozatkész rokonszenvét.

A közbiztonsági szolgálat szervezése, a fővárosi rendőrség megalkotása, és az ugynevezett luxus — adó megszüntetése az ország régi vágyaihoz tartozott.

A hadmentességi díj behozatala helyre állítja a polgárok közti egyenlőséget, a véráldozatot nem hozhatókat kötelező pénzáldozattal támogatni azokat, kik a baza szolgálatában életüket kockáztatják.

Büntető törvénykönyvünket Európa tudósai általános magasztalással üdvözölték.

Az erdélyrészi birtokviszonyok rendezésének könnyítése azon általunk rég sürgetett jótémény, mely ország részünk anyagi emelkedésére okvetlenül nagy befolyással lesz, s a melyben netalán még levő hiányokat az élet s a gyakorlat okvetlenül ki fogják pótolni.

Ki lenne t. választóim, ki a magyar nyelvnek a népiskolákban köteles tanítását, mint a különböző nemzetiségeknek a nyelvtan utján egy politikai nemzetté való összefűzésének egyik méltó s beékes eszközét örömmel ne üdvözölné.

A phylloxera kiirtásáról szóló törvény megalkotásával egy szomorú szükségességnek felelt meg az országgyűlés. Az erdőörvény s a keleti marhavész elleni törvényes intézkedések egyenes emeltyű anyagi jólétünknek.

Az iparnak az állam által nyújtandó kedvezményekről alkotott törvény, meglepte jótéményével azokat is, kik ez ügy kizárólagos föl-kent apostolainak hirdetik magokat s fényesen bizonyítja azt, hogy a szó nem elkerülhetlen a helyes cselekvéshez.

(Folyt. következik.)

TANÚGY.

Értesítés a kolozsvári állami tanítónőképzőben tartandó vizsgálatokról.

A kolozsvári állami tanítónőképző 1-ső osztályába a jövő 1884. tanévre felvétetnek a tanítónői pályára készülő olyan lány növendékek, kik a 14-ik évüket betöltötték, egészséges testalkatnak s a felső népiskolai tanfolyamot kellő sikerrel bevégeztek, továbbá megelőző előképzettségük mellett egyszerűs mind bízósítottok nyujtanak az iránt, hogy a képezdei tanfolyam bevégezése után valóban tanítónői pályára kívánnak lépni s azon meg is maradni.

A felveendő felvételi vizsgálatot tartoznak tenni a felső népiskola tárgyaiból (névszerint: magyar nyelv, földrajz, Magyarország története, számtan, természetrajz és természettan.)

A belenők szállást, mosást ingyen nyerne, étkezést pedig mérsékelt díjért. Ernyedetlen szorgalmu, kitűnő haladást tanusító s egyszerűs szegénysorsu növendékek a köztartási díj kisebb-nagyobb részének fizetése alól a körülményekhez képest felmentetnek. Egészen ingyen köztartásban részesítést az intézet rendelkezésére álló ilyenül segélyezési összegnek mérsékelt volta miatt csak rendkívül esetekben történhetik. A köztartási díjak az illetők által az intézeti pénztárhoz vall. és közzött. miniszter ur ó nagy-méltóságának múlt évi 16926 sz. a. kelt rendlete értelmében mindig félénként előrefizetendők be, és pedig a tanév első felére szólólag.

— Mutassa meg neki, hogy Ray Kitty minden szelidsége mellett, bir erélyvel is, s tud szilárd lenni, hogy nem hisz többé hízog szavainak, s hogy szerelmi nyilatkozatait csak épen annyira becsüli, a mennyit azok érnek.

— Akar e segélyemre lenni ebben Gertrud? Kegyed az én legjobb barátom a földön. Kegyed pártomat fogta, s megmondta neki, mily szivtelenül cselekedett velem szembe. Szabad lesz-e kegyednél keresnem vigaszt, midőn sem velem, sem nagynénémel vagy Isabellával el nem hitethetem, hogy boldog vagyok?

Gertrud szorítottatja ölelése a legjobb válasz volt e kérdésre, s legőszintebb bizonyítéka részvételének.

— Hídjé el, nehány hét múlva ép oly vidám és boldog lesz ismét, mint ez előtt, szolt.

— Csakhamar meg fog szünni oly emberrel törődni, kit többé nem becsülhet.

Kitty kételyét fejezte ki az iránt, hogy valaha ismét boldog lehessen; de Gertrud, tán meglehetősen unozott volt még az emberi sziv titkai iránt, s sokkal több reményt táplált az iránt.

Látta, hogy Kitty heves zokogása, s a szemeiből álmómló könnyápor, inkább gyermekek fájdalom kitéréséhez hasonlított, s remélte, hogy kedélye legmélyebb rejtekét nem ingatta meg az átvonuló zivatar.

(Folyt. köv.)

az intézetbe belépés alkalmával, a második fél-évre pedig mindenkor február hó 1-ső napján. Az ezt tenni elmulasztók a belenakás és köztartás részesítésé nem lehetnek, illetőleg azt tovább nem élvezhetik. A felvételt beadandó folyamodványban kell indoklás mellett kitéendő, hogy az illető mennyi részben kéri a köztartási díj elengedését (p. o. egy negyed-, egyfél-, háromnegyed részben, vagy egészen) — Az egész köztartási díj személyenként évi 200 frt. — Tájékoztatót vett figyelemzetnek az illető szülők és gyámok, hogy — mivel a vall. és közzött. miniszter ur ó nagyméltóságának idei 13431. sz. kelt s ide vonatkozó rendelet értelmében a képezdei 1-ső osztályban mindössze csak 15—20 növendék vehető fel — a jelentkezők közül csak a felvételi vizsgálaton legjobb készütséget tanusító s általánosan a tanítónői pályára leginkább hivatottaknak látszó növendékek fognak figyelembe vétetelni, illetőleg az említett számban az intézetbe felvétetni.

A felvételi vizsgálatok szeptember 9, 10, 11 és 12-ik napjain tartatnak meg az intézeti helyiségekben. A felvételi kíváncs folyamodványait saját megyéjük kir. tanfelügyelőjéhez f. é. július hó 1-őig, mint határnapig adhatják be, kik azok közül az elfogadhatókat július 25-ig a tanítónőképző igazgatótanácsához juttatja át; az el nem fogadhatókat pedig egyszerűen vissza-utasítja.

A folyamodványhoz melléklendők: a) keresztleve, b) iskolai, orvosi és erkölcsi bizonyítvány, c) azok részéről, kik ösztöndíjt, köztartási segélyt kértnek, szegénységi bizonyítvány, továbbá d) kellően bízósított nyilatkozat az iránt, hogy az illető növendék, szülői beleegyezésével, tanítónői pályára szánta el magát, arra magában hivatottságot érez s a tanfolyam bevégezése után csakugyan ezen pályára kíván lépni s azon is maradni.

A bennlakni szándékozók a magukkal hozandó ruhanemlék jegyzékéért az intézeti igazgatószághoz forduljanak. Egyszerűs mind figyelemzetnek, hogy az intézet ide tartozó felszerelési készletének netalán elgtelensége esetére kötelesek lesznek magukat ágygáyl és a részükre szükséges ágy- és asztalnemével, valamint mosdóeszközökkel is saját maguk költségén látni el.

Kolozsvárt. 1881 évi június 10-én.

Váradai Károly,
Kolozs megye kir. tanfelügyelője.

Azev. ref. egyházkerület közgyűlése.

A reformatusok idei közgyűlése élénk érdekelttség között nyílt meg e hó 12-én. A tagok a közönségesen nagyobb számban jelentek meg, a mit, talán, onnan lehet megmagyarázni, hogy e gyűlés kiválóan választó gyűlés, csak tanárt ötöt, 18 zsinati képviselőt, több gondnokot kellett ezáltal megválasztani.

Az első nap, szokászerűen, az ünnepélyes megnyitásnak, az új papok kibocsátásának napja volt.

Az első 9 óra után foglalta el a tanoda zsinolási megtelt nagytermében székét s a nála már megszóltott magas beszéddel nyitotta meg az ülést. Melegen emlékezett meg a trónörökös-pár nászáról s a tisztelgésről, a midőn a küldöttség legidősb főgondnokunk, b. Vay Miklós óexciája vezetés alatt, az öt egyházkerület főgondnokai, a négy superintendens és püspökünk aláírásával ellátott hódoló feliratot a magyar reformatusok nevében a szeretett új párnak átnyújtá. Fejtegette, továbbá, a főbb elveket, melyek az egyházi és állami élet találkozó pontjainak természetesen kifolyásai s hangos eljensek között jelenté az 1881. évi közgyűlést megnyitónak, a gyűlés elhatározván, hogy a megnyitóbeszéd egész terjedelmében vétessék jegyzőkönyvre.

Ignác Károly bánffy-hunyadi pap és újon választott egyházmegyei jegyző föleskettetvén e hivatalára, következett a 19 kibocsátandó pap számbavétele, kikhez még Keresztes József megyei theol. tanár járult, ki az alkalommal szintén fölvatatandó volt. A püspök, szokása szerint, meleg szavakban fejtegetvén a fölvatatandók előtt a papi pálya fontosságát, a gyűlést a templomba vonult, hol a legdiszesebb és igen nagy közönség halgatta végig a kijelölt ünnepi szónok: Keresztes József tartalmas egyházi beszédét az istenhöz való szeretetről, a főt. Püspök ur ismeretes ékesszólását, melylyel a kibocsátandókat nehéz újakra készíté s szemlélté az egyszerűségben megható szertartást: a husz fiatal pap fölvatatását. Közben a polgári daleget szabatos énekei hangzottak s a közönség valódi szellemi élvezettel hagyta el az Urnak házat.

A közgyűlés tulajdonképeni tárgyalásai tegnap indultak meg és pedig elején felettébb kecsesgötő aspicumok között, a mennyiben minél kevesebb szó és annál több munkavégzés töltötte be a gyűlés idejét. Így gyorsan folyt le a segédjegyzők kinevezése, a referáló bizottságok összealkotása, az egyházkerületi képviselők igazolása.

Általános érdekelttséggel fogadtatott báró Vay Miklós főgondnok meghívó levele az idej egyetemes zsinatra s erendeltetett a 18 rendes képviselő és 6 póttag megválasztása az oly régóta várt és előkészített gyűlésre, mely a magyar reformatusok egységének kifejezésére és szá-

mos, nagyfontosságú külgügyeinek intézésére lesz hivatva.

A választások sorának és a tárgysorozatnak megállapítása után következett a főt. Püspök ur érdekes jelentése évi működéséről, melyet a gyűlés — buzgó hivataloskodása meleg elismerésével vett tudomásul; majd az ig. tanács évi jelentése, mely részletes előterjesztés végett egy bizottságnak adott ki; a tanügyi előadó pártlan szorgalmáról tanuskodó évi jelentése az országos tanügyről, mely örömdetes képét tárta a közgyűlés elé, alkalmat nyújtván több érdemleges megjegyzés hangoztatására is, hogy a fejlődés még fokozottabb és egyenletesebb lehessen. A tanügyi előadó buzgó fáradozásaiért szintén meleg köszönetet szavazott a közgyűlés.

Elfogadtatott majdnem vita nélkül a papi szigorló bizottság javaslata alapján, hogy a papi szigorló vizsgálatok jövőre ne egyszerre, hanem két részben tartassanak, és pedig a második és a negyedik tanév végével, az első az elméleti, alapvető, a második a gyakorlati, tételes tananyagból való készütségeknek adván a jelöltek vizsgálati próbát.

Az áll. ig. tanács előterjesztései kerülvén sorra, mindenekelőtt a tanodák megvizsgálására kiküldött egyházkerületi bizottságok jelentéseinek főbb adatai adtak elő mind a vagyoni, mind a szellemi állapotok részletes föltűntetésével. Megvizsgáltatott a nagyenyedi tanoda kivételével valamennyi collegiumunk s a jelentésekből örömmel győződött meg a közgyűlés, hogy közép-tanodáink ügyei rendszeres ura vezettek s szegénységünkhez képest sok előremenetel, gyarapodás adatai voltak konstatalhatók. Természetesen, hogy számos megjegyzés is fordult elő, melyeknek nyomán sok javítás lőn az egyes tanodákra nézve megállapítva.

Ekkorra a tanári kijelölő levélké felbon-tására kiküldött bizottság feladatának egy részét megoldván, beadta jelentését, mely szerint a nagyenyedi class. literatúrai és philosophiai katedrara kijelölteték: dr. Ferenczi Alajos, dr. Boros Gábor és Fogarasi Albert; a marosvásárhelyi mennyiség-tan tanszékre dr. Valyi Gyula, Bedőházi János és Berényi Ferencz; a szászvárosi Kun-tanoda természet-tani és mathematicai katedrara Simon Ferencz, Bartha Zsigmond és Kovács János.

A dolog természetes rendje az lett volna ugyan, hogy a megjelölt candidatio után a választások elrendelésének, némelyek azonban jónak látván az enyedi jelölés megtámadását: hosszas és — mint látszik — még szorvetelisebbé fokozódó vita indult meg e kérdésben. A tárgyalás a mai napra is átnyúlva, a kérdés tüzetes megvilágítását és a határozat közlését következők tudósításomra halasztom.

A mai nap választásokkal kezdődött: a szászvárosi és marosvásárhelyi tanszékekre jelenleg foly a szavazás, miután az enyedi katedra betöltésének kérdése a mai vita eredményétől várt függővé.

Idősb gróf Károlyi István,

Szül. 1797. nov. 18., meghalt 1881 június 12.

A kitűnő főúrról, kinek halála híret már meghozta a táviró következők életrajzi adatot vezeték. Idősb Károlyi István gróf Bécsben született. Tanulmányait Budapesten végezte, s aztán a főúrnak akkor szokása szerint, a hadseregbe lépett s mint huszárkapitány, katonai attaché minőségben, monarchiánk párisi nagykövetségénél volt alkalmazva.

Itt élt hosszasan, itt házasodott meg, de külföldi tartózkodása nem fedetted a hazafi kötelességeit és összeköttetéseit a restaurációkori párisi udvarral és reakcionárius környezetével nem idegeníték el Magyarországi haladásának érdekeitől. Párisban és Rómában lakása idején egyaránt élénken fenntartotta érinkeztéseit a hazai körökkel és érdekekkel s „legnagyobb magyar” által megindított társadalmi és politikai reform egyaránt ügybuzgó és áldozatkész elvárásra talált benne. A magyar tudományos akadémia és a nemzeti kaszinó alapítására tetemes összegeket áldozott, a magyar gazdasági egyletben — mint annak sok idők át elnöke — irányítólag szerepelt, majd később a főváros szomszédságában a hazai gazdaság előmozdítására ajándékozott s ma is nevét viselő István-telekkel örökölte meg nevét, a hazai lőtenyésztés előmozdítására az ezer forintot meghaladó Károlyi-díjat alapítá, főthi birtokán lőfutattásokat rendezett, híres méneseit díjtalan engedte át a föld népe lovainak nemetésére, szóval, igaz tanítványa, hű követője volt a tevékenység minden terén gróf Széchenyi áldásos törekvéseinek. A tett embere, de nem a szónoklaté. Széles körök nyilvánossága előtt nem érzé magát honosan. Hatott rábeszélés, biztatás útján nagy ismerettségének társadalmi körében, de a sajtó és a parlament vitáitól távol tartá magát. S míg példának a negyvenes évek országgyűlésein a hűbérsg megoldásának kérdése az ellentétes pártok által oly soká és annyi hévvel vitatatták: Károlyi István gróf az országos törvény alkotását megelőzve, 1843-ban terjedelmes birtokain felszabadítá jobbágysait és nemes tetteivel vonzó példát adott a szabadelvű irány gyakorlati követésére.

Gróf Bathányi miniszterelnöksége idején az ország első törvényhatóságának élén találjuk,

mint Pestmegye nádori helytartóját s midőn felkavarodék a forradalmi vihar és a nemzet fiait békés munka elől fegyverre szólította az alkotmányos jog védelmére: Károlyi István gróf ezüstjének nagyobb részét, mintegy husz mázsát tett le a honvédelem oltárára és elvetvén mánakit, spártai atyáként szállott harcra, oldalán fiaival: a vakmerő katonai csínyjairól társai közt közmondásos Edével és a gyenge alig tizenhat éves Sándorral, magával vívén tisztjei és eselédjei köztül is minden fegyverfoghatót. Ekkor urta meg, e nemes példától elragadtatva, a már világaltan báró Wesselenyi Miklós rokonlelkű Kossuth Hirlapjában „Nyilt levélét gr. Károlyi Istvánhoz“, egy nagy férfi baráti elismerésének, őszinte hódolatának e gyönyörű okmányát.

Pedig a levél megjelenése után következő gróf Károlyi bazafias áldozatainak java része, Midőn Szent Tamás sánczai alól visszatért, megalakítá és saját költségén szerel fel a huszárezredet, mely töle nyerte nevét.

Legyőzöttén a szabadságharc, gróf Károlyi elfoglalt és sógorával Bathyányi Lajossal együtt a Neugebäudeba vittetett fogásra. Csak magas pártfogás tudta a halálos ítéletől megmenekíteni és változtatta azt hosszabb börtönbüntetésre, melytől 1851-ben, 400,000 frtnyi váltásdíj lefizetésével sikerült megszabadulnia.

Néhéz évek következtek. Az egyetemes hajótörés után vajmi kevés üdösült fel köz- és magánvesztéseinek gyászából. Még kevesebben bíztak a nemzet jövőjében és gondoltak a békés rekollakozói munkájára. Gróf Károlyi e kevesek megőrző egy jobb jövőbe vetett hitét. Alig lépett ki börtönéből, hozzálatott a csendes tevékenység munkájához. A forradalom áldozatainak kenység munkájához. A forradalom áldozatainak felkarolásán, gyámolításán kezdé. Folytatta a társadalmi működés ezérágú mezején: az egyház és iskola, az irodalom és művészet pártfogásán, intézetek és társulatok állításán, támogatásán, anyagi érdekeink istápolásán.

Százszekret meghalad az összeg, mit csak ez években közmívelődési és jótékony cselekedések, a híres főthi templomra és népiszkolák emelésére, pompás könyvtárra és magyar művészek támogatására, irodalmi művekre, mik költségén jelentek meg, a Fogarassy Mihály püspökkel együttesen alapított szent István-társulatra, a magyar írók segélyegyletére, melyek alapítóját (10,000 frtot) ő tevé le stb.

B. Eötvös és Kemény Zsigmond, kik a közügy javára oly gyakran fordultak bőkezűséghez, Császár Ferenc és Szenvey, Garay és Török János, Ligeti. Marbó s többen, kiknek a nemességhez segédkezett nyujtott, vagy a kikkel maceonási jótékonyágát érezteté, sok nemes vonást tudnának felsorolni gyöngéd nagylelkűségének jellemzésére. És legtöbbet Föthön és környékén a nép. Erről soha sem vette le a kezét s a földmivelők ajkain egész füzetnyi adoma kering az öreg grófról, ki jótéteményeit s adakozásait többnyire gyöngéden egy-egy jó tréfa burkába szeretete rejteni.

Megérté, a mit oly vágyva remélt. A 61-diki rövid derengés után az alkotmányos aera virradatát s a magyar király koronázását, melyen ínyben, pompában, paripában, zászlósban jelent meg a már 70 éves gróf Károlyi is. Megérté azt is, hogy az új honvédség első hadgyakorlata alkalmával főthi palotájában három napig tisztelhetette vendégeit annak főhadurát, a királyt. A közpályától azonban — Pestmegyének 61-ben és 1867—9-ig viselt főispánságáról a magánélet nyugalmaiba vonult. Még 1872-ben elnökölt volt a megyei Deákpártnak és az 1875-ki országgyűlés megnyitóját korolnőke a felsőháznak. Politikai közéletünk tusától azonban teljesen távol tartá magát.

Többnyire főthi pompás palotájában élt, csaknem haláláig szünetlen folytatott világirodalmi olvasmányainak, szeretetteljes figyelemmel gondozva kedélyre, szívre hozzá méltó nejtől, született Orzay Mária bárónétól, ki vel második nejje, gróf Eszterházy Fanny elhunytá és huszonhárom éves özvegység után 1865-ben kelt egybe.

Az utóbbi időben az aggkór végelgyengülése vett rajta erőt. Mintegy két hó előtt a vizkór tünetei kezdtek rajta jelentkezni.

A baj mind veszélyesebb jelleget öltött. És most pénteken már a végfeloszlás jelei jelentkeztek.

Szombaton ugyan kissé javultnak látszott állapota. Délfelé étvágya is megtért. Egy kis levelet is vett magához. De e javulás már a halálnak volt elője e. Gyenge küzdelem után vasárnap hajnali három órákor nejje és szeretett Sándor fia karjai közt kilehelte nemes lelkét.

Temetésének idejét szerdán d. e. 11 órára határozta a család, hogy arra Károlyi Alajos gróf, monarchiánk londoni nagykövete, kit a szomorú esetről táviratilag értesítettek, szintén megjelenhessenek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. június 14.

Helyi hírek.

— A kolozsvári képviselőválasztások határnapjau e hó 24-ke határozottatott. Az első kerületben Jenei Viktor egy. tanár lesz a választási elnök; helyettes elnök dr. Hintz György. Jegy-

ző Kiss Sándor igazgató, helyettes jegyző Sárosi Pál. A második kerületben elnök Züllich István, helyettes elnök Do bal Antal. Jegyző Kabos Ernő s helyettes jegyző Cziriák Albert.

— A gyéres-tordai vasutvonal kiépítését bevégzett ténynek tekinthetjük. Mint jó forrásból értesülünk a kolozsvári m. kir. államvasutak üzletvezetősége az igazgatóságtól rendeltetett vett, mely az e tárgy miniszteri rendelet alapján a gyéres-tordai vasutvonal kiépítésének foganatosítását hagyja meg. A részletes műszaki munkálatok azonnal létesíttetni fognak a szükséges munkaerőket saját hatáskörében az üzletvezetőség szerzi be s ezek fizetését, valamint a művelet folytán felmerülő egyéb költségeket, a gyéres-tordai vonalépítésnek a folyó évre „új építkezések“ ezimén előirányzatba felvett hitelle terhére számolja el. Az építési munkák egység árak szerint adának ki.

— Markó Ede rendőrbíró ur következő sorok közlésére kelt fel: Elapok 130-ik számának „Napi hírek“ rovatában a Kolozsvár városi közigazgatási bizottság folyó évi jun 8-án tartott üléséről egy közlemény jelent meg. Nem tehetem a magam iránti tekintetből, hogy a közlemény azon része ellen, mely Dr. Fischer Lajos ügyvéd ur előadásával foglalkozik, némi helyreigazítást ne tegyek. Ugyan is az mondatik: „Míg másfelől sajuosan tapasztaljuk, hogy a két alsó fokú hatóság nemcsak késedelmesen jár el, de felültesen is dolgozik főleg pedig a magyar büntető törvénykönyvre alkalmazásról stb.“

— A késedelmes eljárások oka az, hogy évenként 4500-on felüli ügydarab érkezik be. Ennek földolgozása egy egyének — mert felülös lévén, mindent átkell olvasnom — idejét a hivatalos órákon felül is annyira igénybe veszi, hogy azon körülmény, hogy 50—60 drb a következő évben nyár végélig elintézendő sajnos feltűnése, nem okozhat. A felültes dolgozás kitétele sem helyes; mert a fenti közigazgatási bizottság ülésén csakis olyan kiigazítási esetek vizsgálatának meg, melyek 1880. sept. hó 1-től megelőzőleg lettek első fokúlag elintézve s így azokban az osztr. btk. alapján kellett eljárni. E szerint a btk. mely akkor még életben nem volt, alkalmazását nehezen legyőzhető akadályok nem gátoltatták. A mi azon két kihágási esetet illeti, melyre a közlemény vonatkozik s melyek hivatalból lettek volna megfigyelendők, a közlemény szintén téves; mert egyik kihágási esetben — mivel a kihágásból eredt haszon a vádlottak kezéi között volt — az osztr. bk. 531-ik cikkének, a) pontja pedig ilyen esetben elévülést nem enged, elmarasztaló ítéletet kellett hozni. A másik esetben pedig vádlott panaszlót egy tal piszkos vízzel az utcára cselezatosan — mert az iratokon látható, hogy panaszló felek nem jó viszonyban éltek — nyakón öntötte. Iten azon kérdés merül fel, hogy vádlott ezen tényért büntetendő-e? vagy nem? ugy fogván fel a kérdést, hogy igen! s ez alapon elmarasztaló ítélet volt hozandó. A férbi című kártyajáték esetében is az ítélet 1880. évi szeptember 1., s így a btk. életbe léptét megelőzőleg hozatott, s mivel az osztr. btk. 522 ik cikké alapján 245. 854 szám alatt kiadott es. kir. nyilt parancs a férbit mint házard játékot tiltja, ez esetben is elmarasztaló ítélet volt hozandó. Tisztelettel kérem a tekinteltes szerkesztő urat, hogy méltóztatásuk jelen soraimnak becses lapjában helyet adni. Kolozsvárt, 1881. jun. 11. Alázatos szolgálja. Markó Ede, városi rendőrbíró.

— A kolozsvári kereskedői koroda és segélyző egyelet e hó 16-ra hirdettét nyári táncvigalma tekintettel a kedvezőtlen időre, egyelőre elhalasztatott. Auk megártása napjáról a lapok és falragasok utján legközelebb fog a n. érd. közönség értesített. A rendező bizottság.

— A kolozsvári nyilvánossági joggal felruházott felsőbb kereskedelmi iskolában folyó 1880/81 tanév végén megtartandó vizsgálatok rendje: Június 15-én, 7—10 óráig érettségi zárt helyi írásbeli vizsgálat a francia nyelvűből; 16-án d. u. 2—6-ig a könyvvitelből; 17-én 7—10-ig a német nyelvűből; 18-án 7—10-ig a kereskedelmi számtanból; 19-én 7—10-ig ugyan csak érettségi zárt helyi írásbeli vizsgálat a magyar nyelvűből. Június 25-én nyilvános vizsgálata a II-ik osztálynak, d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig; 27-én érettségi vizsgálata az első osztálynak d. e. 8—12, d. u. 3—6-ig. 28-án nyilvános vizsgálata az első osztálynak d. e. 8—12-ig, d. u. 3—6-ig. Június 29-én az érdemsorozat összeállítását a tanári kar által; június 30-án d. e. 10 órákor a tanév ünnepélyes bezárása. Kolozsvárt, 1881. jun. 11. Kiss Sándor, igazgató tanár.

— Adakozások az árvák számára. (Százharminczötödik közlemény) Valentin Adolf az 1880 évi gyűgyűlési számlájából elengedett 20 százalékat, mely tesz 9 frt 66 kr. Hancz György könyvkötő szinte egy számlából 65 kr, Kiss Sándor egy árva felöltöztesére 10 frt. Szász Domokosné 8 drb könyvet, Petrovics Györgyné 42 drb kisebb s egy nagyobb kalasot. Inezdi Sámuelné 100 drb tésztét. Vincze Istvánné egy frta patogatott kukoriczát. Mely szives adományokért fogadják a nemes szívű adakozók halas köszönetünket az árvák nevében. Kolozsvárt, jun. 13 1881. Bán Istvánné, alelnök, Kócsi Károlyné, titkár.

— Időjárás. Európában: A nagy légnyomás (762—765) a kontinens délnyugati részében, a depressió (753—754) Oroszország délnyugati táján van. Németországban nyugati gyenge szeleknél az idő változó, száraz, a hőmérséklet nagyobbodott. Hazánkban: Többnyir északi nyugati erős, helyenkint viharos szelek mellett a hőmérséklet, valamint a légnyomás is főlebb szálltak. Az idő változó szeles, hűvös, számos ismétlődő esőkök. A f hó 8-ikán előrejelzett változó jellegű idő, hűvös voltának; még egy napig tart s utánna derült jelleget ölt, egy szárazabb és melegebb lesz. — Kilátás a jövő időre: Hazánkban változó felhőzet mellett, olykor napos, hűvös időt várhatni még a jövő napra is, nagyobb hőmérséklet és csendesedő szelek mellett, kevesebb helyi esőkök.

Hazai hírek.

— Palásthy Sándor a fővárosi hírlap-irodalom egyik kiváló tehetségtű tagja hosszas és kinos szenvedés után Felső-Csajon élte 39-ik évében meghalt. Már évek óta tüdővész kínoztta. A télen betegsége rosszabbra fordult, de a tavasszal Fűredre rándulván, egészsége valamivel javult. Néhány hét előtt azonban annyira súlyosbodott betegsége, hogy kénytelen volt Fűredről Felső-Csajra menni. Palásthy évek óta sokoldalú publicisztikai tevékenységet fejtett ki, egy ideig az Ellenőr szerkesztője volt; később, midőn e lapról megvált, a napi sajtó más közönyeinél munkálkodott. Nagy tehetségtű és alapos műveltségtű ferült volt, nagy nyelvismerettel; iralya különösen zamatos magyarságával és népies, erőteljes nyelvezetével tűnt ki. Özvegye és három kiskorú gyermeke gyászolja. Béke a korán elhunytak porszáj! —

— A dícső-szentmártoni állami fiú- és leányiskolákban az évi vizsgák folyó év jun. hó 26, 27, 28, 29 és 30-ik napjain tartaték meg a következő sorrendben: június 26-án délután 3—5 óráig az állami elemi és felső fiúiskola növendékei a hitanból. Jun. 27-én délelőtt 8—11-ig az I. és II. elemi oszt. minden tantárgyból, délután 2—5-ig az V—VI. elemi oszt. földrajz, történelem és természetrajzból; folytatólag a felső népisk. I—II. osztálya földrajzból, természetrajzból, a III. oszt. alkotmányból. 5—7 valamennyi osztály tornaszati gyakorlata. Június 28-án d. e. 8—11-ig a III—IV. el. oszt. minden tantárgyból, délután 2—5-ig V—VI. el. osztály számtanból, természettanból; folytatólag a felső népisk. I. II. III. oszt. természettan, mértan és történelemből. Június 29-én d. e. 8—11-ig a felső népisk. I. II. III. oszt. számtanból, a III. oszt. a könyvvitel, gazdaságtan és vegytanból; a felső népiskola I. II. III. oszt. magyar nyelvtanból, az V. VI. el. oszt. a szavalásból. Ezeknek végzetével a jutalmak kiosztása és az év ünnepélyes bezárása. A vizsga ideje alatt a szépirás, rajz, nyelvtan, számtan, mértan, könyvvitel és természetrajzi dolgozatok közszemlélésre lesznek kitéve. Jun. 30-án délelőtt az elemi leányiskola I. II. III. és IV. osztálya 8—11-ig minden tantárgyból. A nyelvtani dolgozatok és kézi minták közszemlélésre kitétetnek. — Kelt az állami iskolák gondnokánakán Dicső-Szentmártonban, 1881. június 11-én tartott üléséből. — Székely János gond. jegyző.

— Jókai Mór egyik kortese. Tulajdonképen egész Háromszék a Jókai kortese. Soha rohamosabban nem vette be Székelyország egy darabjának sem a szívét seuk, mint Jókai. Nincs ember ott ki elragadtatással ne szóljon róla s ha ugy esnék, hogy kortesek kellenének valahol Jókainak, lekesebb, szeretőbb, igazabb hívei alig akadnának valahol, mint Siculiában. Első volna mindenestre... Mózsas uram; ki Jókai beszédek hatása alatt ott izgett mozgott egy darabon a hallgatóság között s aztán megcsavarta nagy bolond bajuszát, odaforakodott az aranyzáru férfi mellé s megemelve kalapját, következőket mondá: „Nagy a becsületem uram, mert nem egy követet választattam én be az országgyűlésre. Kortés voltam az ellenpárt, s fizetek örte bűvön. Mert hát ha két tök van az ember előtt hát csak belenéz az ember, hogy mikbe mi van. De a mit az uram beszél, hát az az igazság s leszek én az uram kortese mind halálig ingyér. .. Ha kellek.“

— A Petőfi-társaság tegnap felolva a 2. ülést tartott volt. Az elnöki székét Torkos László elfoglalván. dr. Várady Antal olvasott fel egyes részeket Tinódy Sebestyénről írt irodalmi tanulmányából. A nagyérdemű munkát felüli a vándor lantos életet, melynek homályban lévő szakaira az eddigi kutatások összes eredményét szorgalmasan használja fel a szerző s a számos vitézi ének áttanulmányozása után önállóan is von következtetéseket. Jellemzi költszetét, jellemzi, mint epikust, s végül adja a tanulmány legnevezetesebb részét, Tinódy versalakjainak tüzetes ismertetését és méltatását. A közönség zajos éljennel jutalmazta meg Váradyt, ki tanulmányában az irodalmi történeti monografiák csekély számát becses művel gazdagította. Utána Reviczky Gyula sikerült balladáját „Csorba Zsófit“ és Rudnyásky Gyula kis lyrai költeményét olvasta fel. E Kovács Gyula. Balázs Sándornak a „Dara vetés“ című humorisztikus rajza a kisvárosi életből elejétől végig nagy derűttségben tartá a közönséget. Ez utóbbit Szana Tamás olvasta fel. Az ülés végén már Várady Antal elnökölt, ki a

felolvasásokbefejeztével a tagokat zárt ülésre tartotta vissza.

— Majolica. Az „Orsz Ért“ szerint a budapesti József műegyetem új épületén a majolica párkányzat s más díszítményekre Zsolnay pécsi gyáros csinos alaku és a bécieknek jóval olcsóbb díszítményeket ajánlott fel, melyeket a közoktatásiügyi miniszterrel is fogadott.

Vegyes hírek.

— Skoda tanár tegnap délután két órákor meghalt Bécében. Vele az orvosi tudomány mai előhaladott állásának második vezéresillaga tűnt le. Ő volt az ki pályatársával, a 3 évvel ezelőtt meghalt Rokitsany tanárral egyetemben felemelte az orvosi tudományt arra magas színvonalra a melyen az századunkban áll, s a ki a bécsi iskolának világhírét, a körjelzésnek exact kifejtése által megállapította. Nem bocsátkozhatunk érdemeinek kellő méltatásába, melyet e téren, genialis buvárálatai és kutatásai által kivívott magának, mert amugy is minden művelt ember előtt ismeretes, hogy Skoda tanár volt az, ki a körjelzés alapját, a kopogtatás és hallgatózást, Lánnece francia tanár „theoriája“ nyomán, tudományos alapokon kifejtette és ez által a belbetegségek különféle körképeinek ismeretét physical alapon megállapította. Skoda tanár testel lélekkel orvos és természetbúvár volt. Rá nézve az ember nem volt egyéb, mint csupán vizsgálatra szánt objectum, de a betegnek e tudat mellett meg volt azon megnyugvása is, hogy olyan orvos kezelése alatt áll, ki látnoki szemekkel behatolt a szervezet láthatatlan rejtekébe is, s a kórnak tisztá ismeretével bírt. — Szerény viszonyok közt élő egyszerű cipész mesternek fia volt. 1825-ben jött a bécsi egyetemre. 1831-ben orvossá avatottat, 1839 kiadott híres műve, a kopogtatás és hallgatózról általános feltűnést keltett a tudományos világban. 1840-ben lett közoktatási első orvos, s 1847-ben a bécsi egyetemen a belgyógyászat tanára, mely állásban 1871-ig maradt meg, mikor saját kérésére nyugdíjaztatvt. Mint tanár előadása világos, tiszta és meggyőző, — a gyógyszerkek méltatásában skepticus volt. Tanítványai valóságos balványzóssal csíngtek rajta, s egyáltalában mindenki előtt feledhetlen lesz ép ugy, mint tanár, valamint ember és orvos, s emléke élni fog örökké.

— Stephenson-ünnep Londonban. A vasut feltalálójának százados ünnepén igen érdekes volt a modern locomotivok nagy díszmenete, melynek élén a Stephenson-féle eredeti gép „Rocket“ (Röpentű) haladt, továbbá az öszszettközösek és balesetek megakadályozására szolgáló legújabb találmány készülékek kiállítása,

KÖZGAZDASÁG.

ORSZÁGOS VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1881. jun. 11.—13. —

Az idei júniusi országos vásár, ha nem is felelt meg általában a várakozásnak, mindazonáltal a körülményekhez képest elég népes, látogatott volt.

A 11 és 12-én lefolyt országos barom és lóvásárról még nincsenek kezzeimben a statisztikai számadatok; de addig is fölemlíthetem, hogy a behozatal nagyobb volt, mint a megelőző országos vásárokon, s vevők is többen voltak. Mindazonáltal, ha még sem kötetett annyi vásár, mint a mult országos vásáron: ez csupán a magasán tartott áraknak s ugy az adó, mint a vevőnek a vásár kötésétől való tartózkodásának tulajdonítható. Egy körülményt örömmel vettem tudomásul, t. i. hogy mészárosaink nagyrészt felhagyván a 1 és 2 éves szarvasmarha vágatással, jövőre a kifejlett szarvasmarhák száma bizonyára szaporodni fog. Mert hogy mekkora könnyelműség „kellet ahoz, hogy egy s két éves szarvasmarhát vágjanak, kitétnék a következő adatokból. Az egy éves szarvasmarha árát vehetjük átlag piacunkon 25—30 frtba, a két évesét 35—40 frtba; a három évesé azonban már 70—80 frt, sőt a négy évesé 120—160 frt, így látható, hogy a szarvasmarha csak négy öt éves korában éri el valóságos értékét, csak is ilyen korban fizeti ki magát a tényezőknök.

Gabona piacunkon a mult héten nagy mennyiségű volt a behozatal — az árak általában nagyot estek. Helyi malmok — mig a jövő hó közepéig az anyagát föl nem épül — nem ürlhetvén: nem vásároltak. Az alku mázsa szerint: buza 9 frt, rozs 8 frt, kukuricza 4 frt 80 kr, zab 5 frt 20 kr.

Szinte elefejtkeztem a gyapju vásárról. Pedig hát a júniusi vásár tulajdonképen gyapju vásár volna. Ne de elég az hozzá, hogy nem volt. A mi kevés gyapju behozatott, az átlag 46 és frton kelt el métermázsánként. Holnap a mai vásárról.

A

„Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, jun. 14. Albrecht főherczeg Emődről Onodon keresztül Szerencsre érkezett. Miután itt az ősi gyakorlatozók számára kijelölt terepet megvizsgálta, a mult éjjel az emődi pályaudvarban a

vasúti kocsikban tölté. Ma Szerencsen hálának, s holnap kocsin Miskolcra érve jön onnan Budapestre.

Bécs, június 14. A közös hadügy-minister lemondását hirléik katonai körökben. A lemondásának oka állítólag az Uchatius-ügygyel áll kapcsolatban.

Pétervár, június 14. A Sziberiában silyló politikai foglyoknak adandó megkegyelmezésről jött hír. Első sorban a hírlapírók, költők, művészek szabadulnak meg. Az utóbbiak közül már többen értesítették erről.

Az Ural hegység óriási erdősegei Perm és Jekaterinburg közt égnek. Az erdőség és környéke 100 mértföldnyire füsttel van tele.

Páris, június 14. A baloldal négy csoportja ellenzi a kamara korábbi feloszlását. A költségvetés tárgyalását kívánják előbb.

Konstantinápoly, június 14. Tisotsot francia követ jegyzékében jelentette a portának, hogy ezentul a tunisi beyt is képviseli.

Zürich, június 14. A kormány eltíltá a socialisták szeptemberre tervezett kongresszusát.

London, június 14. A képviselőházban Sir Charles Dilke jelenti, hogy a francia kormány tudatta Lyons nagykövettel, hogy helyesli, miszerint Roustan a tunisi francia követ elfogadta a bey részéről történt kinevezést. A bey ezen cselekedete nem lesz hátrányos befolyással Angolországunk Tunisisban elfoglalt állására. Dilke reméli, hogy a nagykövetek több figyelemben fogják részesíteni a berlini szerződés XXIII. cikkéből származó kérdéseket. A kormány utat s módot fog találni, hogy ellensúlyozza azt a hátrányos befolyást, melyet az osztrák-magyar-szerb kereskedelmi szerződés az angol kereskedelemre fog gyakorolni, nem volna célszerű a levélváltást most előterjeszteni. Dilke továbbá kijelenti, hogy a kormánynak nincs tudomása arról, hogy Dervis pasa árulás segélyével fogta el az alban főnököket, különben nincs oka a beavatkozásra.

Róma, jun. 14. A parlamenti többség tegnap este tartott gyűlésében Depretis kijelentette, hogy a kormány elhatározta, hogy a választási reformnál a választóképesség feltétele gyanánt, az elemi iskola második osztályának bevégtetését és a 19, 18 líras censust fogja követelni. Zanardelli szintén így nyilatkozott. Elénk vita után a gyűlés egyhangulag elfogadta a napirendet, mely helyesli a miniszterium javaslatait.

Zágráb, jun. 14. Az „Agram. Zeit.“ jelenti: a Szienicza szerajevói vonal politikai nyomjelzésre ma veszi kezdetét és hat napig og tartani, az építés körülbelül három hét mulfra fog megkezdődni.

Belgrád jun. 13. A belgrádi bolgár ügynök panaszt emelt a szerb kormánynál azon sajnálatra méltó bang miatt melyely a szerb radikális sajtó a bulgáriai viszonyokról szol, a szerb kormány kifejezte rosszallását és ígérte hogy kész a törvényes lépések megtételére ha a bolgár kormány kívánja.

Madrid június 13. A „Pol Corr.“ jelenti, hogy a Sagasta kabinet a Kortés mellőzésével a senatus administrativ uton szándékszik reformálni; a mennyiben a senatorok választáshatóságát szélebb alapokra akarja fektetni.

Varsó, június 13. A „Pol Corr.“ jelentése szerint Czenstochauból hol nagy számmal búcsújáró tartozkóik, még mindig nyugtalanító hírek érkeznek. Egy férfit tetten érték midőn a templomba dynamit töltényeket hajgált. A népbűtatókat azon álhíreket torjeszték mintha ezen attentumnak szerzői zsidók volnának. Habár a lakosság intelligentiája és a papok mindent elkövetnek, hogy az esetleges zsidóhecczek előjét vegyék, a zsidók nagy rettegésben vannak.

Bécs, jun. 13. A „Pol. Corr.“ nek jelentik a konstantinápolyi pénzügyi helyzetre vonatkozólag, hogy a folyó év deficitje 10 millió fontra rug, és e mellett az államadósság szükséglete nem jött tekiutetha. A hadsereg szükséglete 8 millió fontot tesz ki, mig az összes bevétel névszerint csak mintegy 12 millió fontra becsültetik. A külföldi hitelezőkkel folytatott alkudozásokra nézve az képezi a legfőbb nehézséget, hogy az angol delegatusok, kik Musurus pasa indítványára Konstantinápolyba jönnének, nem bírnak formaszertul mandattummal, hanem csak az egyes kölcsönök syndicatusát képviselik. Hogy tehát az angol hitelezőkkel megállapodásra jönni lehessen, kívánatos lenne egy török pénzügyi bizottságot küldeni Londonba, mely bizottság az állam összes hitelezőit eg, behíván, azokkal tárgyalásokba bocsátkozna.

Odessa, jun. 13. A „Pol. Corr.“ jelentése szerint az odessai kereskedelmi és hajózási társaság erélyen intézkedéseket tesz a Dniester hajózatórá tétele iránt. Az orosz kormány támogatja e tervet.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESY KÁROLY.

Árlejtési hirdetés.

A b. hunyad—hidalmási útvonalon, M. Bikalnál történt hegyesútszamlás helyreállítására szükséges czövekelés és fonógátlás munkálata f. hó 15-én d. e. 10 órakor a megye házánál tartandó árlejtés útján ki fog adni.

Kikiáltási ár 276 frt 61 kr.

Vállalkozói szándékozók a kikiáltási ár 50/0-át kötelesek baktépénzüll előre letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 100/0-ra megfizetési köteles.

A költségcszámítás és feltételek az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozs megye alispánjától.

Kolozsvárt, 1881. június 2-án.

Gyarmathy Miklós,

alispán.

(307) 2—2

Egger testvérek

érem és régiség kereskedők

Budapest Dorottya utca 9.

legjobb árakat fizetnek mindennemű régiségekért Ezüst serlegek, régi Zománc ékszerek, római ékszerek és kiállítások, régi erdélyi pénzek legjobb árakban átvételnek. Beküldés esetén a postaköltségek tőlünk fizetendők.

(297) 5—12

Moll Seidlitz-por

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az én sokszorosított czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és egészségi bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértörölés és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik túlsó életmódot visznek.

Hamisítások bíróság üldözöttek

Ara egy lepcsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 21—52

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyulad szemek hűdés és mindennemű sértéseknél stb. stb.

Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn Mich és társától
Bergenben (Norvégia-ban).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló olaj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ara egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FÖRÁKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. kir. udvari szállító. Bécs, Tuchlauban.

A t. cz. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Kolozsvárt Wolf J., Széki M., Dr. Hintz Gy., Valentiny A. és Biró J. gyógyszer., Dietrich S. és Csiki testvérek kereskedésében; Beszterczén: Szongott L. Deésen: Nik Fer. K. Fehérvárt: Fröhlich J. gyógyszer. Brassóban: Jekelius N. gyógyszer. Segesvárt: J. B. Teutsch. Szász-Régen: Böck és Rössler. M. Váshely: Bucher M. Szebenben: Müller K. gyógyszer.

Mária-Celli GYOMOR-CSEPPPEK,

jelesen hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,

és fellulmulatlan az étvágy hiány, gyomor gyengeség, rosszszagú lehellet, szelek savanyú felbőgés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés, bugy. köképződés, tulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgöres, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, giliszták, a lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható KOLOZSVÁRT Dr. Hintz György, Bíró János és Széki Miklós gyógyszer-tárakban.

Továbbá: M. Váshelyt Bernády, N. Szebenben Teutsch; Brassóban Schuster, Kugler, Jekelius, Stenner; Sz. Régenben Schaser; Sz. Udvarhelyt Konez A. Gy. Fejérvárt Nagy I.; Sz. Szebenben Binder, Reinhardt; Segesvárt Weber; Beszterczén Keresztész; Deésen Roth; Diesd-Szt-Mártonban Weber; Sz. Keresztúron Jaeger és Zilahon Weiss, Unger gyógyszerészeknél.

Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszer-tárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Károly,

„az őrangyalhoz” címzett gyógyszer-tárában Kremzierben, Morvaországban. (286) 2—26

Alsótest sérvszendvedőknek..

G. Sturzenegger, Horisában (Schweiz) sérvkötését a legjobban ajánlja. Ezen kötés nem tartalmaz semmi féle káros anyagot s gyógyít még egész régi sérvsérüléseket, ugyazinté anyabetegeket is. Edényekben kapható, használatának leírása mellett 8 fl. 20. kr. úgy G. Sturzenegger-nél, valamint az utób megjelölt raktárak által. Számos bizonyítványok, tartalmukban a következőkhez hasonlóak, bárki által nálunk beláthatók.

Az Ön sérvkötésével, egy kötéskötésével szellett gyomráról tett próba, oly meglepő jó hatást gyakorolt hogy felhíva érem magam több próbát tenni azaz. Azért tehát kérem Önt stb. Rutin. Bess, Dr. med.

Kapható Budapesten: Pataky Károly gyógyszerésznél Nagy-Korona-utca 23. sz. Temesvárt: Tarcsay „Mária hilt”-hez címzett gyógyszer-tárában. (160) 4 20

EMÉSTÉSHIÁNY, ARANYÉR
és az altest bajainál mint legolcsóbb és leghatékonyabb sabb házi szer van ajánlván.

Bármely korú egyének használhatják.

Könnnyen vehető be, gyengén és fájdalom nélkül old.

Sok tekintélyes svájci, német és osztrák orvos és külföldi szakkör a Brandt által készített SCHWEIZI LABDACSAKAT, melyek azonosnak, hol szorogó hatást fejt ki, mint felelőre a nyálkát és az ételt, bizonyos fájdalom nélkül ható orvosi szer, minden egyének legmegbízhatóbbja. — Bárki is a labdacsa használatát adta, az azon gyógyszerész utat, kik e labdacst tartják, szívesen szolgáltat használati utasítást, melyen természetesen a labdacsa használati utasítását is megadják. — A labdacsa vételekor csak Brandt-é a szelvény, melyen a labdacsa használati utasítását is megadják. — Minden doboz vérs alapon felelőre szelvényi kereszttel van ellátva, mely mellett a mellékelt aláírás van.

Raktárak Kolozsvárt, SZÉKI MIKLÓS, Marosvásárhelyt, BER-
NÁDI, N. Szebenben, TEUTSCH, Brassóban, J. V. MILLER, N. Váradon
Nyíry G. gyógyszerészeknél és magyarországi összes jónévt gyógyszer-tárában.

(987)

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLÓIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczkás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, kőris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontos-sággal teljesít. (240) 13—100

Téglagyár tulajdonosoknak

ajánlom gépeimet gőz- 16- és kézhajtásra mindenféle fal- és tetőtégla-oszlokok stb. olcsó gyártására különösen

folyton működő kézi-téglagépeimet,

melyek más gyártási mód felett jelentékeny előnyöket a nagy megtakarítást nyújtanak. Ezek kezeltékhez csak 2 embert igényel és 4000 darab kővet követ képes előállítani; továbbá igen alkalmasak járda és folyosó kővek, tűzmentes kővek, méz és ozement homokkővek, salak- téglák préselésére valamint félig száradt kővek utópréselésére. — Előrajzok ingyen.

LOUIS JAEGER gépgyáros, Ehrenfeld-Cölnben a/R.

(303)

1—3

G. L. DAUBE ET CO

közp. hirdetési irodája

a németországi és külföldi lapok részére
BÉCSBEN

és a bel és külföldi minden nagyobb városaiban

Átvessznek mindennemű jelentéseket a világ összes lapjaiba Szakiratokba, Naptárakba stb.

Pontos elintézés. — Legolcsóbb szolgáltatással. Megbízásoknál a lehető legnagyobb engedmény.

(179) lapok névjegyzéke ingyen bérmentve. 12—*

Első és legnagyobb bécsi cs. kir. udvari fehérenemű gyár-raktár.

képv selye

Teutsch J. B. által Segesvártt,

árul nagyban és kicsinyben a legjutányosabb gyári árakban, Vászon férfi-üneket, „Oxford férfi-üneket” Chiffon vagy angol Shirting-üneket. fehér vagy tarka színben, külön gal lérál és anélkül.

Férfi gallérokat, kélőket, gatyákat, Női fehéreneműket (ezeknél) feladandó, hogy a hülg szikár, közepes vagy erős (termett.)

Vászon női-üneket; Női-üneket Chiffonból, igen ajánlatok, elegáns kiállításban. Női gatyákat, flonak, bimeze és sujtásosza, Női-pongyola-öltöket, vagy halóréklit, Női öltözö-köpenyeket, Női gallérokat, előket és kélőket.

Női szoknyákat, vállakat, zsebkendket valódi lenvászonból, francia battistbó battist clair, gyapot, vagy utánzott battistból és csecesmő fehéreneműket Teljes kiházásítások a leggyorsabbtól a legfinomabb fajtáig, mintamérték és megrendelés szerint legrovidebb idő alatt

Levélteli megrendelések jótállás mellett pontosan teljesítetnek s az ár vagy készpénz, vagy a megrendelés átvételkor utánvét által fizethető, Férfi-fehéreneműek levélteli megrendelésénél feladandó a nyak vas tagsága centimeterben t, i, a gomblyuktól a gombig.

TEUTSCH J. B., Segesvártt.

(58)

(5—4)

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállításon a legnagyobb díjjakkal kitüntetve.

ELSŐ MAGYAR

Gép- és tűzoltószersz-nyár, harang

és

érezőntöde.

Hazánk legnagyobb, korszerűen berendezett gyára

HARANGOK, TŰZOLTÁSZATI és VIZMŰINTÉZETI GÉPEK

KÉSZÍTÉSÉRE,

a gyárral kapcsolatos vízműtészeti osztály a jelenben egyedüli belföldi szivattyúgyárt képezi, melyben minden czélnak megfelelő szivattyúk és szivattyús kútak jótállás mellett készíttetnek.

(42)

Képes árlap kívánatra bérmentve megküldetik.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.